

การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ในรูปแบบแขวง

นายเฉลิม แก้วกระจ่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-746-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17288836

DISTRICT AND ADMINISTRATIVE DECENTRALIZATION OF
CHIANG MAI MUNICIPALITY

Mr.Chalerm Kaewkrajang

A Thesis Submitted in Patrial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

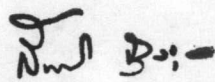
1996

ISBN 974-634-746-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ในรูปแบบแขวง
โดย   นายเฉลิม แก้วกระจ่าง
ภาควิชา   การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ

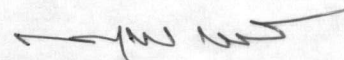

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

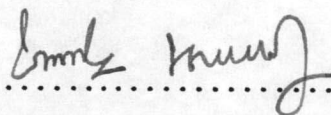

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลันตี ฤงสูววรรณ)

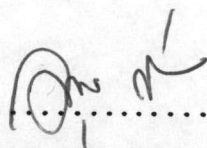
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจิตธานารักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

เฉลิม แก้วกระจ่าง : การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ในรูปแบบแขวง
(District and Administrative Decentralization of Chiang Mai
Municipality) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ, 145 หน้า.
ISBN 974-634-746-2

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาว่า การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ในรูปแบบแขวง
เพื่อจัดทำบริการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการ
อันหลากหลายของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และสัมภาษณ์ โดย
ออกแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายจำนวน 4 กลุ่มคือ ประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการจากแขวงทั้ง 4
แขวง รวม 2,000 ชุด เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของแขวงทุกแขวง รวม 126 ชุด หัวหน้าส่วน
ราชการระดับกองของเทศบาลนครเชียงใหม่ รวม 16 ชุด และคณะเทศมนตรีนครเชียงใหม่ รวม
5 ชุด

ผลการศึกษารูปได้ว่า การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ให้แก่แขวงทั้ง 4
แขวงในปัจจุบันอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับความจำเป็นในการบริหารงาน
ของแขวงในการให้บริการประชาชน การจัดตั้งแขวงทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น
แต่ประชาชนยังไม่ได้ได้รับความสะดวก รวดเร็วจากการบริการของแขวงเท่าที่ควร นอกจากนี้
ประเภทและลักษณะของงานที่เทศบาลนครเชียงใหม่ได้กระจายอำนาจให้แขวงรับไปปฏิบัติ เพื่อ
บริการประชาชนยังไม่เหมาะสม จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้โดยสมบูรณ์

ภาควิชา การปกครอง

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา การปกครอง

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา 2539

C431592 : MAJOB GOVERNMENT

KEY WORD : DECENTRALIZATION

CHALERM KAEWKRAJANG : DISTRICT AND ADMINISTRATIVE

DECENTRALIZATION OF CHIANG MAI MUNICIPALITY. THESIS ADVISOR :

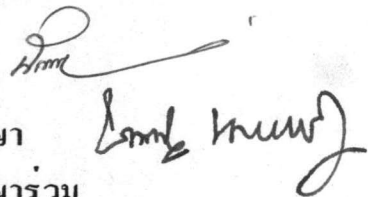
ASSO. PROF. PRAYAD HONGTONGKUM. 145 pp. ISBN 974-634-746-2

This thesis was to study the efficiency and the degree of services that coped with the public requirements in consequence of the district administrative decentralization of Chiang Mai Municipality.

The study found that the degree of administrative decentralization of Chiang Mai Municipality to all four district offices at present was rather low and their services could not meet the public demands. Although the establishment of the district offices provided latter services to the public they still could not get more convenient and quicker services as expected. Moreover, types and natures of functions and works that Chiang Mai Municipality assigned to the district offices are not fully responsive to the public demands

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิท
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ประหยัด หงษ์ทองคำ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด

ขอขอบคุณ คุณทวีวงศ์ แสงสุวรรณ คุณกิ่งแก้ว อินทว่าง คุณมาลี คอสุวรรณ และคุณดุขฎี เพชรประคอง ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการพิมพ์ต้นฉบับ

ทำยนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

เฉลิม แก้วกระจ่าง

กันยายน 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
สภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
แนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	12
ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 การจัดตั้ง องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของแขวงของเทศบาลนครเชียงใหม่..	14
การจัดตั้งแขวงของเทศบาลนครเชียงใหม่.....	14
องค์ประกอบของแขวง.....	18
อำนาจหน้าที่ของแขวง.....	24
3 บทบาทของแขวงกับการบริการประชาชน.....	28
บทบาทของแขวงนครพินิจ.....	28
บทบาทของแขวงกาวิละ.....	38
บทบาทของแขวงเม็ງราย.....	48
บทบาทของแขวงศรีวิชัย.....	58

	หน้า
4 ความพึงพอใจต่อการบริการของแขวง.....	70
5 บทวิเคราะห์ : การกระจายอำนาจของเทศบาลนครเชียงใหม่ในรูปแบบแขวง.....	105
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	128
รายการอ้างอิง.....	135
ภาคผนวก.....	136
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานทะเบียนราษฎร แขวงนครพิงค์.....	29
2	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แขวงนครพิงค์.....	31
3	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานคลัง แขวงนครพิงค์.....	32
4	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานช่าง แขวงนครพิงค์.....	34
5	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม แขวงนครพิงค์.....	35
6	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานรักษาความสะอาด แขวงนครพิงค์.....	37
7	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานทะเบียนราษฎร แขวงกาวิละ.....	39
8	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แขวงกาวิละ.....	41
9	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานคลัง แขวงกาวิละ.....	42
10	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานช่าง แขวงกาวิละ.....	44
11	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม แขวงกาวิละ.....	45
12	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานรักษาความสะอาด แขวงกาวิละ.....	47
13	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานทะเบียนราษฎร แขวงเมืองราย.....	49
14	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แขวงเมืองราย.....	51
15	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานคลัง แขวงเมืองราย.....	52
16	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานช่าง แขวงเมืองราย.....	54
17	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม แขวงเมืองราย.....	55

ตารางที่	หน้า
18	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานรักษาความสะอาด แขวงเมืองราช..... 57
19	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานทะเบียนราษฎร แขวงศรีวิชัย..... 59
20	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แขวงศรีวิชัย 61
21	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานคลัง แขวงศรีวิชัย..... 62
22	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานช่าง แขวงศรีวิชัย..... 64
23	แสดงสถิติการจัดเก็บรายได้ของงานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม แขวงศรีวิชัย..... 65
24	แสดงสถิติการให้บริการประชาชนของงานรักษาความสะอาด แขวงศรีวิชัย..... 67
25	แสดงสถานภาพของกลุ่มประชาชนที่ใช้ในการศึกษา..... 71
26	แสดงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการประชาชนของแขวงนครพนังค์..... 73
27	แสดงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการประชาชนของแขวงกาวิละ..... 76
28	แสดงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการประชาชนของแขวงเมืองราช..... 79
29	แสดงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการประชาชนของแขวงศรีวิชัย..... 83
30	แสดงทัศนคติของหัวหน้าส่วนราชการเทศบาลนครเชียงใหม่..... 87
31	แสดงทัศนคติของคณะผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่..... 88
32	แสดงสถานภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของแขวง..... 92
33	แสดงทัศนคติของเจ้าหน้าที่แขวงนครพนังค์..... 94
34	แสดงทัศนคติของเจ้าหน้าที่แขวงกาวิละ..... 96
35	แสดงทัศนคติของเจ้าหน้าที่แขวงเมืองราช..... 98
36	แสดงทัศนคติของเจ้าหน้าที่แขวงศรีวิชัย..... 101
37	แสดงตำแหน่งต่าง ๆ ของแขวง..... 107
38	แสดงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของแขวง..... 114
39	แสดงทัศนคติของหัวหน้าส่วนราชการ..... 118
40	แสดงทัศนคติของคณะผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่..... 123

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงปัจจัยกำหนดขนาดการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร.....	9
2	แสดงโครงสร้างส่วนการบริหารของ เทศบาลนคร เชียงใหม่.....	15
3	แสดงพื้นที่รับผิดชอบของแขวง.....	17
4	แสดง โครงสร้างหน่วยงานภายในของแขวง.....	19
5	แสดงสายการบังคับบัญชาของแขวง.....	113